

SIKKERHETSDATABLAD

Terpentin Olje

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	30.06.2005
Revisjonsdato	18.09.2009
Kjemikaliet navn	Terpentin Olje
Synonymer	Turpentine oil, Wood turpentine, Gum spirits, Balsamterpentin,
Kjemikaliet bruksområde	Tilsetningsstoff til maling, løsningsmiddel

Distributør

Firmanavn	Hjelle Kjemi AS
Postadresse	C Sundtsg 65
Postnr.	5004
Poststed	BERGEN
Land	NORGE
Telefon	55231300
Telefaks	55560210
E-post	fpost@hjelle-kjemi.no
Hjemmeside	http://www.hjellekjemi.no

2. Fareidentifikasjon

Farebeskrivelse	R10 Brannfarlig. R20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R36/38 Irriterer øynene og huden. R51/53 Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. R65 Farlig: Kan forårsake lungeskade ved svelging.
-----------------	--

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Terpentin, olje	CAS-nr.: 8006-64-2 EC-nr.: 232-350-7 Indeksnr.: 650-002-00-6	Xn, N; R10, R20/21/22, R36/38, R43, R51/53, R65	100 %
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%		
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.		
Komponentkommentarer	Består av sykliske terpenhydrokarboner, hovedsakelig alfa pinen.		

4. Førstehjelpstiltak

Innånding	Sørg for frisk luft, varme og ro, helst i behagelig halvsittende stilling. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Ved pustevansker kan fagpersonell bistå den skadde ved å gi oksygen.
Hudkontakt	Ta av tilsølte klær. Vask huden med mye såpe og vann.

	Kontakt lege ved besvær.
Øyekontakt	Skyll med vann i minst 15 minutter. Kontakt lege ved fortsatt ubehag.
Svelging	FREMKALL IKKE BREKNING hvis produktet er petroleumsbasert. Fare for aspirasjon og kjemisk lungebetennelse.
Informasjon til helsepersonell	aspirasjon av terpentin kan forårsake kjemisk lungebetennelse. Terpentin øker hjertets følsomhet overfor katekolaminer.

5. Tiltak ved brannslukking

Passende brannslukningsmidler	Slukkes med Karbondioksid, pulver eller skum. Beholdere i nærheten av brann flyttes eller kjøles med vann.
Brann- og eksplosjonsfarer	Kan eksplodere ved oppvarming eller hvis utsatt for ild eller gnister. Damp er tyngre enn luft og kan spre seg langs bakken til antenneskilder. Ved oppvarming kan beholderne eksplodere. Lukkede beholdere kan eksplodere ved oppvarming på grunn av overtrykk.
Annen informasjon	VERNEUTSTYR TIL SLOKKINGSPERSONALE Bruk bærbart åndedrettsvern og fullt verneutstyr ved brann.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Generelle tiltak	SPILL: Forhindre utslipp i avløp. SMÅ SPILL: Ta opp med ikke brennbar absorberende materiale. Ventiler. Spill utgjør miljøfarlig avfall. STORE SPILL: Absorberes i sand, jord eller lignende. Tett igjen brønner etc. Pump eller øs opp væsken. Bruk eksplosjonssikkert utstyr og sørg for vernejording av alt utstyr. Ventiler. Ved behov, kontakt brannvesenet. Ved større spill i vann/avløp kontakt vannverk eller renseanlegg.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt. 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Unngå utslipp i avløp, jord og vannløp.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon eller punktavsug kan behøves. INGEN røyking, ild, gnister eller sveising. Alt utstyr skal være elektrisk jordet. Unngå fritt fallende stråle. Mulighet for øyenskylling. Arbeidsplass og arbeidsmetoder skal utformes slik at direktekontakt med emnet unngås. Eliminer alle antenneskilder. Statisk elektrisitet og gnistdannelse skal forhindres. Bruk eksplosjonssikkert elektrisk utstyr. Lagringstanker/øvrige beholdere skal være jordet. Fare for dampansamling ved gulv og i lavtliggende områder. Mekanisk ventilasjon eller punktavsug er påkrevd. Beholdere må holdes tett lukket.
Oppbevaring	Lagres tørt, kjølig og i godt lukket emballasje. Gulv/gulvbelegg skal være tette og bestandige mot

løsningsmidler. Ta alle forhåndsregler for å hindre lekkasje til avløp, vassdrag.
Stoffet er miljømerket.
Ta forholdsregler mot ytre miljø ved lagring. Lagres som brannfarlig væske.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Tiltaks- og grenseverdier

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Terpentin, olje	CAS-nr.: 8006-64-2 EC-nr.: 232-350-7 Indeksnr.: 650-002-00-6	8 t.: 25 ppm 8 t.: 140 mg/m ³ , AH	2007

Eksponeringskontroll

Åndedrettsvern	Bruk hel- eller halvmaske med gassfilter A.
Håndvern	Bruk arbeidshansker av f.eks. PVA eller Teflon.
Øyevern	Ved fare for sprut bruk godkjente vernebriller.
Annet hudvern enn håndvern	Bruk verneklær etter behov. NB! Bruk IKKE gummistøvler eller andre verneklær av gummi. * = Terpentin (vegetabilsk).

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Fargeløs klar væske med sterk karakteristisk lukt. Flyktig.
Løselighet i vann	ca 0.1%
Løslighet i organisk løsemiddel	Navn: Blandbar med mange org. løsn. midler.
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: -50--60 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: 154-170 °C
Flammepunkt	Verdi: ~ 38 °C
Kommentarer, Eksplosjonsgrense	Eksplosjonsomr.vol% 0,8-6
Kommentarer, Selvantennelighet	Tenntemperatur °C 220-250
Kommentarer, Fordampningshastighet	Fordampningsfaktor (White Spirit) f = 0,7
Kommentarer, Damptrykk	kPa ca 0,67
Viskositet	Verdi: 855-870 kg/m ³

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Reagerer kraftig med oksidasjonsmidler og oksideres lett ved påvirkning av lys og varme. Risiko for antennelse av filler, tvist eller lignende tilsølt med Terpentin.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige helsefareopplysninger

Innånding	Damp kan irritere svelg og luftveier og forårsake hoste. I høye konsentrasjoner virker damper bedøvende og kan forårsake hodepine, tretthet, svimmelhet og påvirke sentralnervesystemet. Organiske løsningsmidler kan ved overeksponering påvirke sentralnervesystemet og forårsake svimmelhet og beruselse, og ved svært høye konsentrasjoner bevisstløshet og død.
Hudkontakt	Avfetter huden og gir irritasjon og hudsprekker. Trenger inn gjennom huden og kan ved omfattende eksponering gi samme

	besvær som ved innånding. Gjentatt eksponering kan forårsake allergisk eksem.
Øyekontakt	Gir intensiv smerte. Dampene irriterer øynene.
Svelging	Virker irriterende. Kan forårsake kvalme, magesmerter og brekninger. Lungebetennelse kan oppstå dersom oppkast som inneholder løsningsmiddel, kommer ned i lungene.
Symptomer på overeksponering	Langvarig eller hyppig innånding av damper i høye konsentrasjoner kan gi varige skader på nervesystemet, inkl. hjernen.
Annen informasjon	MÅLORGAN Sentralnervesystemet (CNS). Nyrer. MEDISINSK INFORMASJON Fare for kjemisk lungebetennelse ved aspirasjon.

12. Miljøopplysninger

Toksikologisk informasjon

Akvatisk, kommentarer	AKVATISK TOKSISITET: LC50, 96h, for vannorganismer: 10-100 mg/l (litteraturverdi).
-----------------------	---

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksitet	Produktet inneholder stoffer som er giftige for vannorganismer, og som kan medføre uønskede langtidseffekter i vannmiljøet.
Mobilitet	Produktet inneholder flyktige organiske forbindelser (VOC) som fordampes lett fra alle overflater. Produktet inneholder stoffer som bindes til partikler og holdes tilbake i jordmiljøet.
Kommentarer	BIOLOGISK NEDBRYTBAR, MEN SANNSYNLIGVIS IKKE LETTNEDBRYTBAR.
Persistens og nedbrytbarhet	Produktet er potensielt nedbrytbart.
Bioakkumulasjonspotensial	BIOAKKUMULERBAR I VANNMILJØET. BIOAKKUMULERBARHET: For alfa-pinen har log Pow blitt beregnet til 4,12 hvilket tilsvarer en BCF-verdi på 799 (beregnet, litteraturverdier).
Andre skadevirkninger / annen informasjon	R 51/52 GIFTIG FOR VANNLEVENDE ORGANISMER, KAN FORÅRSAKE SKADELIGE LANGTIDSEFFEKTER I VANNMILJØET.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Søk råd hos lokale myndigheter ved håndtering av avfall. Benytt Avfallsforskriften. (Se §11 med vedlegg 1, Den europeiske avfallslisten, EAL). Emnet omfattes av bestemmelsen om spesialavfall og representerer miljøskadelig avfall.
Annen informasjon	Unngå utslipp til miljøet. klassifisert som farlig avfall. Emballasjen må være tom (drypptørr). Må ikke punkteres eller brennes, heller ikke når den er tømt.

14. Transportinformasjon

Proper Shipping Name	Turpentine
Varenavn (nasjonalt)	UN1299 TERPENTIN
Andre relevante opplysninger	Klasse/forpakn.gr 3, III Flammepunkt °C 38 MARINE POLLUTANT MARINE POLLUTANT (P) EmS 3-07 Etiketter 3

Farenummer 30 : Brannfarlig væske
IATA/DGR: Klasse 3
Packing group III

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Sammensetning på merkeetiketten	Terpentin, olje:100 %
R-setninger	R10 Brannfarlig. R20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging R36/38 Irriterer øynene og huden. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.
S-setninger	S36/37 Bruk egnede verneklær og vernehansker. S46 Ved svelging, kontakt lege omgående og vis denne beholderen eller etiketten. S61 Unngå utslipp til miljøet. Se Sikkerhetsdatablad for ytterligere informasjon. S23 Unngå innånding av gass/røyk/damp/sprøytetåke. (Den eller de aktuelle betgnelser angis av produsent, importør eller omsetter). S2 Oppbevares utilgjengelig for barn.
Annen merkeinformasjon	Brannfarlig, men ingen symbol
EINECS/ELINCS	EC-nummer 232-350-7
Referanser (Lover/Forskrifter)	Administrative normer - Forskrift om spesialavfall - Forskrift om stoffliste - Forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier - ADR-vegtransport av farlig gods.

16. Andre opplysninger

YL-gruppe	5
YL-tall	4275 l/m³.
Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R10 Brannfarlig. R20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging R36/38 Irriterer øynene og huden. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Hjelle Kjemi AS